



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

№.....

..... 2024 г.

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от проф. Галин Цокв – министър на образованието и науката

Относно: *проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на Национална научна програма “Върхови изследвания и хора за развитие на европейска наука” – 2024 (ВИХРЕН – 2024)*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 8, ал. 1 и чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на Национална научна програма (ННП) “Върхови изследвания и хора за развитие на европейска наука” – 2024 (ВИХРЕН – 2024).

Проектното и програмното финансиране са основни инструменти на държавата както за поддържане на научния капацитет и развитие на научните изследвания в страната, така и за посрещане на обществени предизвикателства и осъществяване на държавни политики, включително и за влияние върху баланса между отделни елементи на научноизследователската и развойната дейност. Компонентите на тези политики са пряко свързани и насочени към осъществяването на приоритетите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030 година, Иновационната стратегия за интелигентна специализация и Стратегията за развитие на висшето образование в Република България (НСРНИ) 2021 – 2030 г. В Националната

стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030 г. (обн. - ДВ, бр. 47 от 13.06.2017 г., приета с Решение на Народното събрание от 07.06.2017 г.) са представени основните цели, както и конкретните мерки и инструменти за реализиране на национални програми за развитие на научния потенциал и за решаване на важни за обществото предизвикателства.

Дългосрочната цел на ННП ВИХРЕН – 2024 в съответствие с НСРНИ 2021 – 2030 г. е значителното повишаване на качеството на човешките ресурси за провеждане на научни изследвания в България на най-високо ниво наред с осъществяването на трайна положителна промяна на институционалната култура за подкрепа на научните изследвания. Реализирането на ННП ВИХРЕН – 2024 ще подпомогне бързото изграждане на критична маса от перспективни учени в дадена област, които да работят заедно по висококонкурентна оригинална научна тема, ръководени от установен/водещ изследовател по правилата на европейските научни програми.

Очакваните резултати включват: повишаване на научния потенциал и на нивото на научната продукция, включително на новите знания и идеи, някои от които ще се превърнат в иновативни продукти, услуги и процеси; повишаване качеството на висшето образование в България чрез привличане на перспективни и водещи учени, които ще участват в процеса на обучение и в откриването и подготовката на следващото поколение таланти (учени и иноватори), необходими за формиране на общество и икономика на знанието в България; възвръщане на достойното място на учените в България и осъзнаване на тяхното значение и принос за решаване на съвременните проблеми и преодоляване на обществените и икономическите предизвикателства, като развитието на нови технологии, нуждата от ефективно управление на обществените процеси, от масова дигитализация, прилагане на изкуствения интелект и др.; допринасянето за развитието на високотехнологично и добре образовано общество в България и като следствие – повишаването на конкурентоспособността на българската икономика.

ННП ВИХРЕН – 2024 ще се изпълнява на конкурсен принцип от Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ). Основната дейност на ФНИ е да подкрепя проекти и дейности за насърчаване и развитие на научните изследвания в България, а финансовото обезпечаване на тази дейност е ангажимент на Министерството на образованието и науката (МОН) по програма „Оценка и развитие на националния научен потенциал за изграждане на устойчива връзка образование – наука - бизнес, като основа за развитие на икономика, базирана на знанието“. Срокът на изпълнение на ННП ВИХРЕН – 2024 е 8 години (2024 г. – 2031 г.) с общ бюджет 14 175 000 лв., от които 13 500 000 лева за финансирането на 9 научноизследователски проекта (по три за всяка от категориите „начален грант“, „установен изследовател“ и „водещ изследовател“, съответно в различните панели „Обществени и хуманитарни науки“, „Науки за живота“ и

„Физически и инженерни науки“) и 675 000 лева (5% от общия бюджет на програмата) за оценителния процес, за мониторинг и оценка на изпълнението на проектите и за популяризиране на програмата от страна на Фонд „Научни изследвания“ като финансираща организация. Всеки проект ще бъде с период на изпълнение от 5 години. Бюджетът на програмата за година ще бъде 2 835 000 лева, от които 2 700 000 лв. за финансирането на 9-те проекта. Необходимият бюджет за изпълнение на дейностите по програмата ще е за сметка на средствата по чл. 1, ал. 5 от Закона за държавния бюджет, налични в централния бюджет за 2024 г. за дейности по Стратегията за развитие на научните изследвания и Националната пътна карта.

С проекта на акт не се транспонира европейско законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право съгласно чл. 35, ал. 2, т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет и е приложена финансова обосновка – приложение към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Във връзка с изискванията на чл. 85 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация проектът на акт ведно с проекта на доклад към него и проекта на ННП ВИХРЕН – 2024 бяха публикувани за обсъждане на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид гореизложеното и на основание на чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Министерския съвет да приеме проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на Национална научна програма “Върхови изследвания и хора за развитие на европейска наука“ – 2024 (ВИХРЕН – 2024).

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ

Министър на образованието и науката